

Miten Pohjois-Pohjanmaan asukkaat voivat?

Kertomus asukkaiden hyvinvoinnista

Tämä hyvinvointikertomus on hyväksytty:

- Yhdyspintalautakunnassa 15.5.2023
- Aluehallituksessa 23.5.2023
- Aluevaltuustossa **12.6.2023**

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

**Pyydän aluevaltuustolta lupaa
tehdä kertomukseen
seuraavat muutokset**

Muutosehdotukset (esimerkkejä tässä diaesityksessä)

- Graafinen suunnittelu ja saavutettavuus
- Lähes koko kertomus selkokielelle:
 - Sanavalinnat
 - Tekstin järjestys lukijan kannalta loogisimmaksi
 - Fonttikoko → Kaksi palstaa tai asioiden jakaminen 1-4 dialle
 - Otsikot pakko päivittää → informatiivisempia
 - Joitakin merkityksettömiä tai vähämerkityksisiä yksityiskohtia jää pois
 - Huomautus, jos jokin dia tai linkistä avautuva tiedosto ei ole selkokielellä
- Hyvinvointikäsitys: Ajatukset tulevaisuudesta
- Tea-viisari: Lisätään kehittämiskohteisiin kulttuurihyvinvointi
- Kustannusdia: Täsmennykset (esim. per henkilö vai per uhri)
- Muokkaukset hyte-kertoimen dioihin
- Viittaus ja linkki uuteen kansalliseen terveystiedotukseen
- Linkit kuntien hyvinvointikertomuksiin ja -suunnitelmiin

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Hyvinvointikertomus

Ketkä asukkaat ja hyvinvointialueen työntekijät ovat osallistuneet hyvinvointikertomuksen tekemiseen?

Asukkaat	Hyvinvointialue
<p>Kokemustoimijat</p> <p>Asukkaat, jotka ovat vastanneet erilaisiin hyvinvointia koskeviin kyselyihin</p>	<p>Sanna Salmela, Marjo Riitta Tervonen, Lea Mäkelä Iida Bimberg, Carita Hiironen, Sirpa Hyyrönmäki Helena Liimatainen Minttu Tavia, Sara Veteläinen, Einari Viirretjärvi Leea Järvi Terttu Piippo, Saara Penttilä Marja Salonen Mika Haverinen, Tomi Honkakunnas Marianne Rieki, Terhi Nevala, Pasi Eskola Tea Nevanperä, Sanna Krook Kirsti Ylitalo-Katajisto, Anu Vuorinen Heidi Alatalo</p> <p>Hyvinvointialueen yhdyspintalautakunnan jäsenet</p>
	<p>Muitakin henkilöitä on osallistunut erilaisten verkostojen ja tilaisuuksien kautta</p>

Ketkä kunnista ovat osallistuneet hyvinvointikertomuksen tekemiseen?

Kunnista on osallistunut työntekijöitä, jotka toimivat hyvinvoinnin yhteyshenkilöinä

Oulu: Pirjo Nikula, Tuula Takalo, Virpi Knuutinen, Arto Willman ja Juha Aho

Kuusamo: Pirkko Määttä
Taivalkoski: Leena Virkkunen

Ii: Riitta Räinen, Janne Puolitaival
Pudasjärvi: Outi Nivakoski
Utajärvi: Reetta Tuovinen-Salo, Minna Huuhtanen
Vaala: Anne Huotari, Ritva Karhula, Jenna Leinonen

Hailuoto: Maarit Alikoski
Kempele: Katja Vähäkuopus
Liminka: Eliisa Tornberg
Lumijoki: Heidi Holappa
Muhos: Juha Valta
Tyrnävä: Elina Vehkala, Teija Eskola

Kalajoki: Juha Isolehto, Anita Ohtamaa
Merijärvi: Marjo Nahkala
Pyhäjoki: Matti Soronen, Antero Tervonen
Raahe: Leena Mikkola-Riekkinen, Elina Kattilakoski
Siikajoki: Juha Isomaa

Alavieska: Tuulia Säkkinen, Kari Pentti
Haapajärvi: Tiina Pietikäinen-Liuska, Soili Pentikäinen, Merja Eilola
Haapavesi: Suvi Haikola
Kärsämäki: Ira Toppinen
Nivala: Timo Alatalo, Meri Vähäkangas
Oulainen: Sanna Mäyrä
Pyhäjärvi: Tuija Vanha-aho, Jouni Tilli
Pyhäntä: Riikka Teeriaho
Reisjärvi: Satu Oikarinen, Päivi Paalavuo, Marjut Silvast
Sievi: Outi Santavuori, Kai Korhonen
Siikalatva: Kaisa Louet-Similä
Ylivieska: Joose Kempainen

Muitakin henkilöitä on osallistunut erilaisten verkostojen ja tilaisuuksien kautta

Ketkä järjestöistä ovat osallistuneet hyvinvointikertomuksen tekemiseen?

Järjestöt

Tietopaketteja ovat tehneet:

- Oulun ensi- ja turvakoti: Eveliina Nilosaari
- Takuusäätiö: Taina Rajanen
- Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry: Ilkka Kurttila
- Ehkäisevä päihdetyö ry (EHYT): Sinikka Korpela
- Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys: Eeva Vaskilampi ja Terhi Niemelä

Maakunnalliset järjestöjen verkostot eli järjestöverkostot:

- Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen verkosto
- Mielenterveys- ja päihdepalvelujen verkosto
- Sote-keskus- ja OLKA-verkosto
- Ikäihmisten palvelujen verkosto
- Vammaispalvelujen verkosto
- Kuntoutuspalvelujen verkosto

Järjestöjen edustajat, jotka ovat vastanneet hyvinvointia koskevaan kyselyyn

Muitakin henkilöitä on osallistunut erilaisten verkostojen ja tilaisuuksien kautta.

Ketkä muista organisaatioista ovat osallistuneet hyvinvointikertomuksen tekemiseen?

Muut organisaatiot

Pohjois-Pohjanmaan liitto:

- Ilpo Tapaninen, Ari Näpänkangas, Auli Suorsa
- Digihyvinvoinnin ja digiosallisuuden kehittämishanke: Maria Puotiniemi

Aluehallintovirasto: Raija Fors

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Poske):

- Kaisa Kostamo-Pääkkö
- Sanna-Liisa Liikanen

Diakonia-ammattikorkeakoulu:

- Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra): Varpu Wiens, Teemu Leskelä ja Liisa Kytölä
- Päivi Vuokila-Oikkonen

- Oulun ammattikorkeakoulu: Liisa Kiviniemi

- Metsähallitus: Veikko Virkkunen

- Poliisi: Konsta Korhonen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvoinnin teemaverkostot:

- Osallisuusverkosto
- Elintapaverkosto
- Kulttuurihyvinvointiverkosto
- Taloudellisen hyvinvoinnin verkosto
- Digihyvinvointiverkosto

Muitakin henkilöitä on osallistunut erilaisten verkostojen ja tilaisuuksien kautta

Hyvinvointikertomuksen otsikot

1. Mitä hyvinvointi tarkoittaa?
2. Mitä hyvinvointikertomus tarkoittaa?
3. Millaiseksi asukkaat arvioivat arkensa ja elämänsä?
4. Millaiseksi asukkaat arvioivat elämänsä osa-alueet?
5. Missä asioissa Pohjois-Pohjanmaan tilanne on hyvä?
6. Mitä hyvinvoinnin huolia Pohjois-Pohjanmaalla on? Mikä niitä aiheuttaa? Mitä ne maksavat?
7. Suurimmat huolenaiheet eri elämänvaiheissa
8. Mitä asukkaiden hyvinvointiin liittyviä asioita kunnat haluavat säilyttää ja muuttaa Pohjois-Pohjanmaalla?
9. Miten Pohjois-Pohjanmaalla on parannettu asukkaiden hyvinvointia?
10. Miten valtio kannustaa kuntia ja hyvinvointialueita parantamaan asukkaiden hyvinvointia?
11. Miten hyvinvointikertomus on tehty?

Liitteet

- Lisää tietoa asukkaiden hyvinvoinnista osa-alueittain (ei selkokielellä)
- Kuntien hyvinvointikertomukset ja –suunnitelmat (ei selkokielellä)

Hyvä arki ja elämä Pohjois-Pohjanmaalla:

Mitkä asiat vaikuttavat hyvinvointiini?

Ajatukset
tulevaisuudesta

Oppiminen ja
kasvu ihmisenä

Suhteet toisiin ihmisiin
ja mahdollisuus
osallistua
ja vaikuttaa

Asuminen,
ympäristö ja
luonto

Turvallisuus

Työ ja valmiudet
työelämään

Arjen
raha-asiat

**Tavoite: Koen, että minulla on
hyvä arki ja mielekäs elämä
– nyt ja tulevaisuudessa**

Mielen
hyvinvointi ja
mahdollisuus elää
omannäköistä
elämää

Fyysinen
terveys

Ruoka, liikunta,
lepo ja
muut elintavat

Kulttuurihyvinvointi
ja harrastukset

**Hyvinvointini on kokonaisuus,
joka muuttuu läpi elämän.
Toivon, että ymmärrät
ja kohtaat minut ihmisenä
etkä yksittäisen tarpeeni kautta.**

Suurin osa asukkaista kokee elävänsä hyvää elämää, mutta tyytyväisyys on heikentynyt

Kouluterveyskysely selvittää lasten ja nuorten tyytyväisyyttä elämään.

Noin 85 prosenttia lapsista ja 70 prosenttia nuorista on tyytyväinen elämäänsä.

Huolestuttavaa on, että elämäänsä tyytyväisiä lapsia ja nuoria on aiempaa vähemmän.

FinSote-tutkimus selvittää aikuisten kokemusta elämänlaadusta.

Noin 55 prosenttia 20-74-vuotiaista pitää elämänlaatuaan keskimäärin hyvänä.

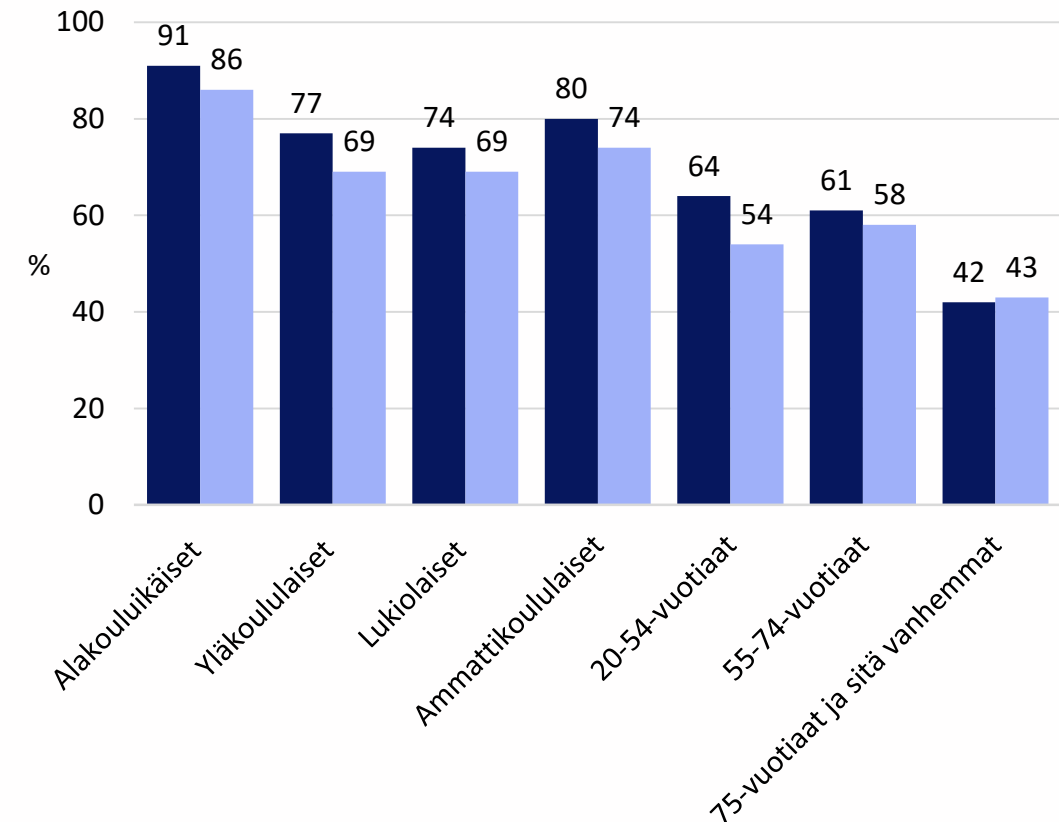
Heitä on vähemmän kuin aiemmin.

Noin 43 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä pitää elämänlaatuaan keskimäärin hyvänä.

Heidän tilanteensa on pysynyt ennallaan.

Kouluterveyskyselyn ja FinSote-tutkimuksen tulokset: Elämäänsä tyytyväiset lapset ja nuoret sekä elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi kokevat aikuiset (prosenttia vastaajista)

■ Lasten ja nuorten tilanne vuonna 2019. Aikuisten tilanne vuosina 2017-2018.
■ Lasten ja nuorten tilanne vuonna 2021. Aikuisten tilanne vuonna 2020.

Moni kaipaa eniten muutosta ihmissuhteisiin ja arjen raha-asioihin

Minun arkeni ja elämäni -kyselyssä 2677 asukasta kertoivat, että he kaipaavat elämäänsä muutosta.

Heiltä kysyttiin, mitkä ovat 1-3 elämän osa-aluetta, joihin vastaaja kaipaa eniten muutosta.

Pientä muutosta kaipasi 84 prosenttia.

Isoa muutosta kaipasi 16 prosenttia.

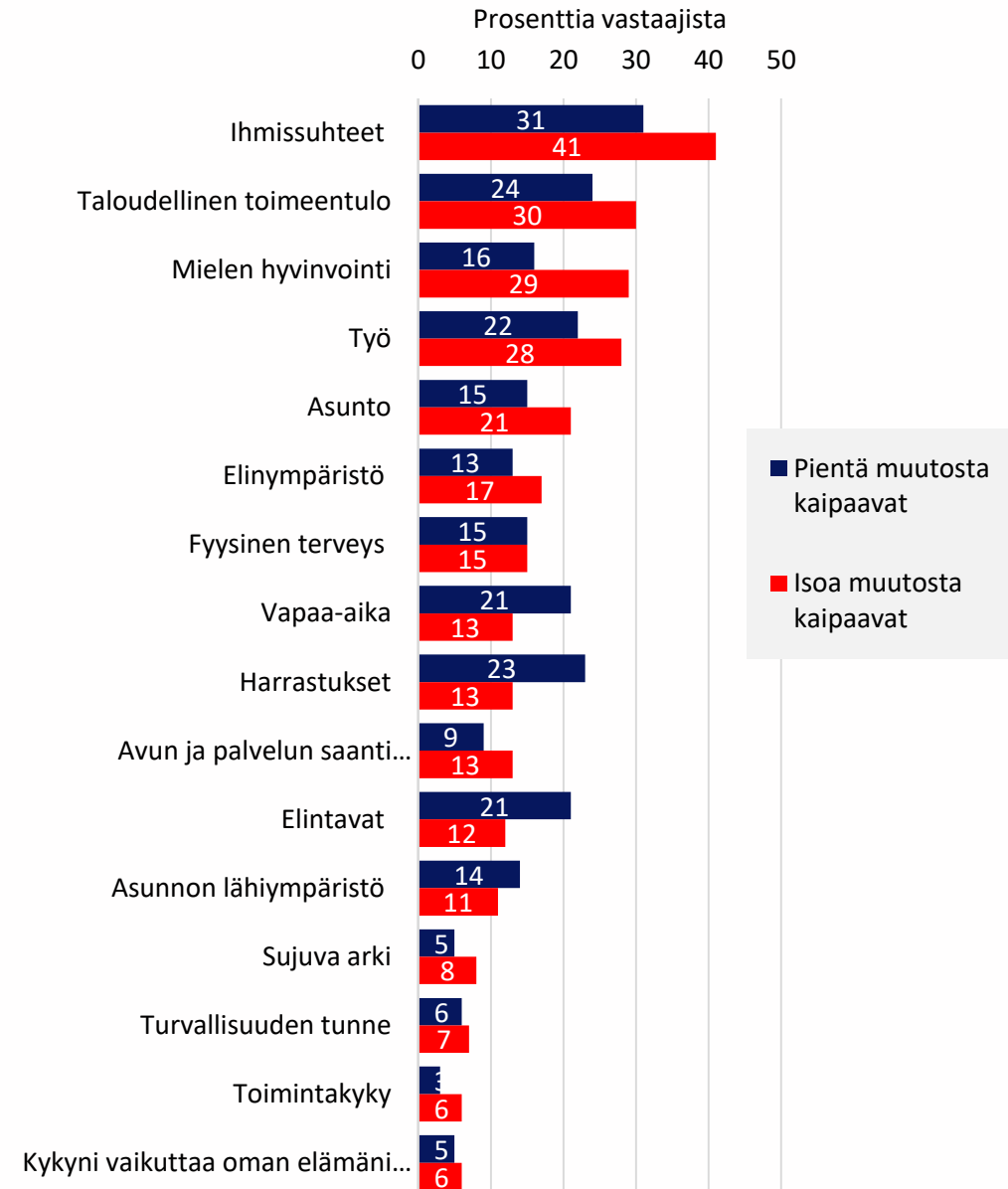
Ovatko isoa muutosta kaipaavat heitä, joihin meidän kannattaisi erityisesti keskittyä?

Vastaajat toivoivat useimmin isoa muutosta näihin elämän osa-alueisiin:

- **Ihmissuhteet**
- **Arjen raha-asiat**
- **Mielen hyvinvointi**
- **Työ**

Tulos ei koske kaikkia asukkaita.

Minun arkeni ja elämäni -kyselyn tulos:
2673 vastaajan mielipide siitä, mihin elämän osa-alueeseen kaipaa eniten muutosta

Missä asioissa Pohjois-Pohjanmaa on kolmen parhaan alueen joukossa Suomessa? Esimerkkejä

Alakoululaiset **kokevat terveytensä** hyväksi.
Alakoululaiset eivät koe oloaan usein **yksinäiseksi**.

Monet yläkoululaiset eivät koe kohtalaista tai vaikeaa **ahdistuneisuutta**.

Ammattikoululaiset kokevat, että he ovat **tärkeä osa kouluyhteisöä ja luokkayhteisöä**.

Lapsiperheet saavat vähän toimeentulotukea.
Tulos ei ole hyvä, jos se johtuu siitä, että lapsiperheet eivät hae tukea, vaikka tarvitsisivat sitä.

Asukkaat lainaavat paljon **kirjoja**.

Tutustu tarkemmin alueiden väliseen vertailuun [Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla](#) (ei selkokieltä eikä saavutettava).

Vaikka Pohjois-Pohjanmaan tilanne on näissä asioissa hyvä, tilanne ei ole hyvä kaikissa kunnissa. Kuntien välillä on isoja eroja. Tutustu kuntien tilanteisiin [Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla](#) (ei selkokieltä eikä saavutettava).

Monet matalasti koulutetuista asukkaista ovat **normaalipainoisia tai korkeintaan ylipainoisia**.
Myös korkeammin koulutetuilla asukkailla tilanne on melko hyvä.

Korkeasti koulutetut asukkaat **tupakoivat vähän**.
Korkeasti koulutetut asukkaat **kokevat terveytensä hyväksi**.

Aikuiset tuntevat **elämänlaatunsa hyväksi**.

Monella ikäihmisellä **ei ole suuria vaikeuksia huolehtia itsestään**.

Mitä huolia Pohjois-Pohjanmaalla on? Mikä niitä aiheuttaa?

Tämä dia ei ole selkokielellä.

Mitä huolia meillä on?

Perustuu hyvinvointikertomukseen (* tarkoittaa, että asia kehitty huonoon suuntaan)

Yksinäisyys*, syrjäytyminen ja tunne, että on merkityksetön*

Apua ja turvaa tuovia ihmisiä on arjessa liian vähän

Väsymys ja mielen pahoinvointi*

Eriarvoisuus*, ennakkoluulot

Turvaton olo, kiusaaminen

Väkivaltainen käyttäytyminen*

Haitallinen päihteidenkäyttö ja riippuvuudet

Asunnottomuus

Rahaongelmat, köyhyys*

Terveydelle haitalliset elintavat

Lihavuus*, syömishäiriöt*

Heikko toimintakyky

Heikko työkyky*, työttömyys

Oppimisvaikeudet

Heikoksi koettu terveys*

Sairastavuus

Heikko luontoyhteys, huoli ympäristöstä ja ilmastosta

Digipahoinvointi

Sairaudet, jotka voisi ehkäistä*

Tyytymättömyys elämään*

Asukkaat eivät hakeudu palveluihin, vaikka tarvitsisivat niitä

Moni ihminen kuolee ennenaikaisesti

Internet ja sosiaalinen media:

Sosiaalinen media lisää ihmisten odotuksia, esimerkiksi ulkonäköön liittyviä paineita. Odotukset ovat liian suuria – ihmistä isompia.

Internet ja sosiaalinen media

- vievät liikaa aikaa
- vähentävät muuta mielekästä tekemistä
- vähentävät yhteistä aikaa lasten kanssa
- tempaisevat lapsen liian aikaisin aikuisten maailmaan.

Työ, koulu ja vapaa-aika uuvuttaa ja saa ihmiset erilleen:

Yhteiskunta arvostaa kovia asioita: taloutta, tehokkuutta, aikaansaamista, pärjäämistä ja virheiden etsimistä. Koulu, työelämä ja vapaa-aika on vaativaa ja kuormittavaa. Ihmiset väsyvät ja tuntevat, että he eivät riitä. Ihmisistä tulee armottomia itselle ja muille. Ihmisten elämässä on paljon epävarmuutta (esim. asuinpaikka, rahatilanne).

Kun ihmiset uupuvat, vuorovaikutus vähenee. Ihmiset erkaantuvat toisistaan eivätkä opi hyväksymään erilaisuutta. Ihmisiä, joilta saa apua ja tukea, on vähän. Yksinäisyys lisääntyy. Turvattomuuden tunne nakertaa luottamusta yhteiskuntaan ja itseän.

Sukupolvien ketjuun vaikea vaikuttaa:

Sota-ajan sukupolvilla ei ollut aikaa keskustella. Yhteiskunnassa oli vaikenemisen kulttuuri. Perheen mallit ja ongelmat jatkuivat ja jatkuvat sukupolvien yli. Vanhemmuuden taidot ovat usein hukassa: esimerkiksi arjen perustaidot. Se kuormittaa ja uuvuttaa vanhempia ja varhaiskasvatuksen ja koulujen työntekijöitä. Vaikeat asiat ja elämäntilanteet kasautuvat samoille perheille ja ihmisille.

Lapsilla ei ole kasvurauhaa:

Uupuneet vanhemmat

- eivät jaksaa panostaa arjen perusasioihin
- eivät jaksaa ottaa vastaan palautetta lapsen asioista.

Kasvatusvastuu kasautuu opettajille.

Vanhemmat eivät saa tukea.

Lapselle syntyy turvattomuus, jota on vaikea paikata palveluilla.

Lapsi ei saa olla lapsi.

Palvelut eivät toimi eivätkä asukkaat saa apua:

Ajattelu ei lähde ihmisestä ja hänen yhteisöistään. On tehty "tyhmiä" säästöjä. Yhteiskunta muuttuu nopeammin kuin palvelut. Apu ja palvelut ovat sirpaleisia. Kukaan ei huolehdi kokonaisuudesta. Osa ihmisistä jää palvelujen ulkopuolelle. Palveluja ei kohdisteta heihin, joilla on kaikkein vaikeinta. Tietyistä asioista ei uskalleta puhua. Kukaan ei huomaa avuntarvetta. Asukkaat häpeävät omaa avuntarvetta. Asukas ei tule kuulluksi eikä kohdatuksi. Apua ei ole tarjolla eikä sitä saa oikeaan aikaan. Oireiden syyn löytäminen ja avun saanti kestää kauan. Neurologisia ja oppimisen vaikeuksia ei tunnisteta. Apu ei vastaa asukkaan tarpeeseen. Asukas jää ilman apua varsinkin silloin, kun hän tarvitsisi sitä eniten. Monella on digipalveluihin liittyviä huolia ja pelkoja. Asukkaat kokevat, että eivät voi vaikuttaa palveluihin. Suunnitelmat eivät ole niin konkreettisia, että asukkaiden olisi helppo ottaa niihin kantaa. Seurauksena on, että asukkaat **eivät luota palvelujärjestelmään.**

Mikä huolia aiheuttaa?

Kokemustoimijoiden, kuntien, järjestöjen ja muiden asiantuntijoiden näkemyksiä

Esimerkkejä siitä, millaisia kustannuksia huolet aiheuttavat yhteiskunnalle Pohjois-Pohjanmaalla

(Hinnat ovat keskimääräisiä hintoja. Ne eivät kuvaa kenenkään yksittäisen asukkaan tilannetta.)

Edellisen dian huolet aiheuttavat inhimillistä kärsimystä.

Ne voivat esimerkiksi

- heikentää asukkaan toimintakykyä ja elämänlaatua
- aiheuttaa ennenaikaisia kuolemia.

Niille ei voi laskea hintaa.

Lonkkamurtuman hinta:

- Yhden lonkkansa murtaneen potilaan ensimmäinen vuosi maksaa **31 000 euroa**
- Hinta yhteensä ainakin **16 miljoonaa euroa** vuodessa

Liikkumattomuuden ja paikallaan olemisen hinta:

- Liikkumattomuus maksaa yhteensä **110 miljoonaa euroa** vuodessa
- Liiallinen paikallaan oleminen maksaa **133 miljoonaa euroa vuodessa**

Lihavuuden hinta:

- Lihavuus lisää terveydenhuollon kustannuksia 36 prosenttia vuodessa (**866 euroa henkilöä kohti**)
- 90 prosentilla on jokin aineenvaihdunnan sairaus. Sairaus nostaa kustannukset **1076 euroon** henkilöä kohti.

Sairauspoissaolopäivän hinta:

- Työpanoksen menetys maksaa päivässä **370 euroa**

Heikentyneen mielenterveyden hinta:

- Poissaolo työstä maksaa yhtä palkansaajaa kohti **3500 euroa** vuodessa
- Itsemurhien hinta on yhteensä vähintään **24 miljoonaa euroa** vuodessa

Syrjäytymisen ja huono-osaisuuden hinta:

- Huono-osaisuus maksaa yhtä asukasta kohti 371 euroa vuodessa eli Pohjois-Pohjanmaalla yhteensä **153 miljoonaa euroa**
- Peruskoulun varaan jääminen maksaa riskitekijöistä riippuen **230 000 – 370 000 euroa** henkilön elämän aikana

Läheisen ihmisen aiheuttaman väkivallan hinta:

- Väkivallan uhrin terveydenhuollon kustannukset vuodessa ovat **1024 euroa suuremmat kuin muilla. Kustannukset pysyvät suurempina usean vuoden ajan.**
- Lapsena koettu väkivalta lisää sosiaalipalvelujen ja terveystalvelujen kustannuksia aikuisena **50 prosenttia**

Mitä huolia on nuorten hyvinvoinnissa?

Koulussa on **liian vähän turvallisia aikuisia**, joiden kanssa nuori kokee voivansa jutella mieltä painavista asioista.

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa on enemmän kuin ennen, varsinkin tyttöillä.

Aiempaa useampi nuori on **yksinäinen** (yli 20 %). Yli 10 prosenttia kokee, **ettei ole tärkeä osa** perheen, suvun, ystäväporukan, harrastusporukan, koulun ja luokan yhteisöä.

Jopa puolella nuorista on **vaikeuksia oppimistaidoissa**. Koulu-uupumus lisääntyy.

Nuorten **mielenterveyden ongelmat** ovat rajussa kasvussa.

Vain 28 prosenttia on kokenut kahden viikon sisällä positiivista mielenterveyttä.

34-46 prosenttia on ollut vuoden aikana huolissaan mielialastaan.

Läheisiin ihmisiin liittyvä **fyysinen ja henkinen väkivalta** ovat lisääntyneet.

Myös **seksuaalinen väkivalta** lisääntyy.

Harva nuori kertoo väkivallasta edes aikuiselle, johon hän luottaa (25 prosenttia).

Lisää tietoa nuorten hyvinvoinnista Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla:

- [Mittaritietoa](#) (ei selkokielellä, ei saavutettava)
- [Sanalliset kuvaukset](#)

Monessa perheessä on **rahahuolia**, joista nuoret ovat huolissaan.

Jopa 76-86 prosenttia **liikkuu liian vähän**.

Moni nuori **syö epäterveellisesti**.

Noin 38-57 prosenttia **nukkuu arkisin liian vähän**.

Lihavuus ja syömishäiriöt lisääntyvät.

Nuorten **kokemus terveydestä** heikkenee.

Huumeiden hankkiminen on nuorista helppoa. Ammattikoululaiset käyttävät eniten **nikotiinituotteita** (29 prosenttia).

Moni nuori kaipaa mielekästä tekemistä.

Osa nuorista **ei voi tehdä mukavia asioita** käytännön syiden takia (etäisyys, rahaongelmat).

Nuoret voisivat viettää aikaa **luonnossa** enemmän.

Nuorillakin on **digiongelmia**.

Noin 24-30 prosenttia **yrittää usein vähentää internetin käyttöä**, mutta ei onnistu.

Monen mittarin mukaan erityisesti **tyttöjen hyvinvointi heikkenee**.

Heidän tilanteensa on usein huonompi, ja se huononee rajummin kuin pojilla.

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Miten valtio kannustaa kuntia ja hyvinvointialueita parantamaan asukkaiden hyvinvointia?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin (Hyte-kerroin)

Valtio kannustaa rahan avulla kuntia ja hyvinvointialueita parantamaan asukkaiden hyvinvointia

Valtion kannustus tapahtuu rahan avulla.

Kunnat ja hyvinvointialue saavat enemmän rahaa,

- jos ne tekevät paljon työtä, joka parantaa asukkaiden hyvinvointia
- jos asukkaiden hyvinvointi paranee.

Rahamäärä lasketaan tiettyjen mittarien avulla.

Kunnilla näitä mittareita on 21.

Hyvinvointialueilla mittareita on 13.

Mittarien avulla kunta ja hyvinvointialue saavat numeron, joka on välillä 0-100.

Tuota numeroa sanotaan hyte-kertoimeksi.

Hyte tarkoittaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Numero määrää sen, paljonko kunta ja hyvinvointialue saavat rahaa.

Kerroin on vaikuttanut kuntien rahoitukseen ensimmäisen kerran vuonna 2023.

Kuntien kertoimissa on suurta vaihtelua.

Suurin kertoimen arvo on 69 (Oulu, Kempele, Kalajoki, Sievi).

Pienimmät arvot ovat välillä 35-37 (Merijärvi, Pyhäjoki, Muhos).

Päättäjiä kannattaa tutustua kertoimeen tarkemmin:

- [Tietoa kertoimesta Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivulla](#) (ei selkokielenä)
- [Tietoa Pohjois-Pohjanmaan kuntien kertoimista hyvinvointialueen verkkosivulla](#) (ei selkokielenä eikä saavutettava)

Hyvinvointialueen kertoimen numeroa pitäisi saada suuremmaksi jo vuosina 2023-2024

Vuonna 2023 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue saa kertoimesta rahaa **16,3 miljoonaa euroa**.

Vuosina 2023-2025 valtio jakaa rahan hyvinvointialueille sen perusteella, kuinka monta asukasta alueella on.

Siksi kertoimen numero ei vielä vuosina 2023-2025 vaikuta hyvinvointialueen rahamäärään.

Kertoimen numero vaikuttaa rahoitukseen **ensimmäisen kerran vuonna 2026**.

On kuitenkin tärkeää, että hyvinvointialue yrittää nostaa kertoimen numeroa jo vuosina 2023-2024.

Syynä on se, että asiantuntijat laskevat kertoimen numeron vuodelle 2026 jo syksyllä 2025. Silloin he käyttävät laskemisessa tietoja, jotka ovat enimmäkseen vuodelta 2024.

Vuoden 2022 tietojen perusteella **Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kerroin on 44**.

Se voisi olla 100.

Numero 44 on lähellä hyvinvointialueiden keskiarvoa. Hyvinvointialueiden vertailussa numero on kahdeksanneksi heikoin.

[Tutustu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kertoimeen hyvinvointialueen verkkosivulla.](#)

Mitä hyvinvointialueen kertoimen numero tarkoittaa Pohjois-Pohjanmaalla euroina?

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija kertoi toukokuussa 2023 näin:

Valtio jakaa hyvinvointialueille joka vuosi tietyn määrän rahaa.

Tuo rahamäärä vaihtelee vuosittain.

Hyte-kertoimen avulla jaettava rahamäärä on 0,977 prosenttia hyvinvointialueiden rahamäärästä.

Tuo rahamäärä on vuonna 2024 noin 233 miljoonaa euroa.

Seuraavassa arviossa oletamme, että vuonna 2026 jaossa olisi saman verran rahaa.

Silloin hyte-kertoimen numero vaikuttaisi **Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen saamaan rahamäärään näin:**

- Kerroin 100: hyvinvointialue saisi noin 39 miljoonaa euroa
- Kerroin 80: hyvinvointialue saisi noin 31 miljoonaa euroa
- Kerroin 44: hyvinvointialue saisi noin 17 miljoonaa euroa

Jos hyvinvointialue pystyy vuosina 2023-2024 nostamaan kertoimen numeroa,

rahamäärä voi kasvaa miljoonilla euroilla.

Jos hyvinvointialueen kerroin jää jälkeen koko maan kertoimen keskiarvosta,

rahamäärä pienenee.

Ota yhteyttä

Sanna Salmela

Hyvinvoinnin edistämisen päällikkö

Puh. 040 5890 132

Sähköposti: [sanna.salmela\(a\)pohde.fi](mailto:sanna.salmela(a)pohde.fi)

